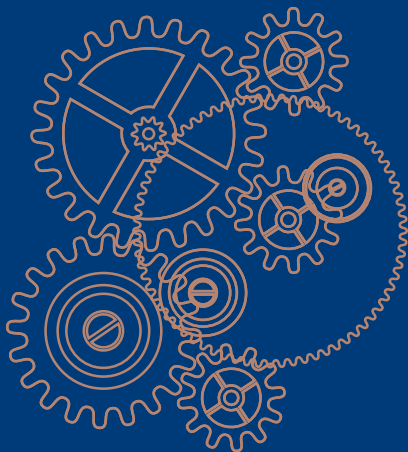

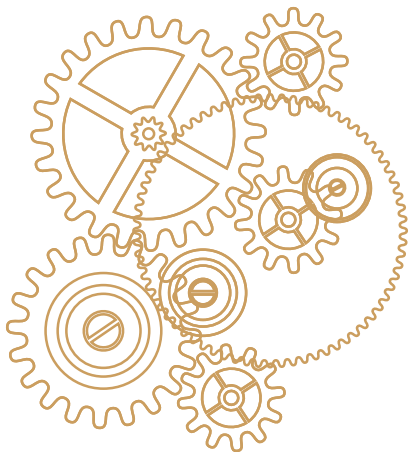
Eiropas Padome

Tavu tiesību

PASE

Eiropas Padome

Tavu tiesību

P A S E

Laipni aicināts/aicināta ceļojumā!

Dzīve ir kā brīnumains ceļojums. Mēs ceļojam kopā ar daudziem cilvēkiem, kuri dodas pa dzīves ceļu, un mēs visi vēlamies, lai mūsu ceļojums būtu drošs, aizraujošs un, cik vien iespējams, laimīgs. Kāds patiešām labs veids, kā mēs to varētu panākt, ir – ievērojot citu cilvēku tiesības. Un tas attiecas uz ikvienu – gan bērniem, gan pieaugušajiem – vienādā mērā.

Kā zēnam vai meitenei, kurš/kura vēl nav sasniedzis/sasniegusi 18 gadu vecumu, tev ir noteiktas tiesības. Šo tiesību saraksts, kā arī pasākumi, kādi jāveic valsts institūcijām, lai tev palīdzētu tās īstenot, ir noteikti Apvienoto Nāciju Organizācijas 1989. gadā pieņemtajā Konvencijā par bērna tiesībām.

Tev noteikti ir stāstīts par lietām, kuras tu nedrīksti darīt vai tādiem vārdiem, kurus tu nedrīksti lietot. Tu nedrīksti bojāt citu cilvēku mantas, zagt, sāpināt vai aizvainot citus cilvēkus. Bet vai tu zināji, ka tev ir arī tiesības?

Šī pase tev būs noderīga, dodoties ceļojumā un aplūkojot dažas savas tiesības. Ceļojumam ir sešas pieturvietas. Katrā no tām tu uzzināsi ko jaunu par savām tiesībām, un veiksi nelielu uzdevumu. Pēc katra šāda uzdevuma veiksmīgas izpildes tu iegūsi vīzu kā apliecinājumu tam, ko esi iemācījies šajā pieturvietā par savām tiesībām un ka tagad proti labāk aizsargāt sevi, kad citi cilvēki neievēros šīs Tavas tiesības, un palīdzēt citiem bērniem aizsargāt viņu tiesības.

Pirmā pietura –

*Tavas tiesības uz izdzīvošanu,
aizsardzību un attīstību*

Tava izdzīvošana, aizsardzība un attīstība

- Tavām interesēm jābūt aizsargātām visos lēmumos, kas attiecas uz Tevi, lai nebūtu iespējams Tevi diskriminēt Tavas izcelsmes, uzskatu, ticības vai dzimuma dēļ.
- Tev ir tiesības uz dzīvību un uz līdzsvarotu un veselīgu fizisko, garīgo, morālo un sociālo attīstību.
- Tev ir tiesības uz uzturu, apģērbiem, mājokli un veselības aprūpi.

- Tev ir tiesības būt pasargātam no jebkāda veida ekspluatācijas, pārestībām, fiziskās un psiholoģiskās vardarbības, ieskaitot vardarbību ģimenē un bērnu aprūpes iestādēs.
- Tev ir tiesības uz kvalitatīvu izglītību, lai nodrošinātu vispilnīgāko Tavas personības, talantu un spēju attīstību. Tev jāiemācās ievērot citu tiesības un brīvības un sagatavoties atbildīgai dzīvei sabiedrībā, izturoties pret pārējiem izprotīgi, miermīlīgi, iecietīgi, līdztiesīgi un draudzīgi.
- Tev ir tiesības saņemt objektīvu informāciju par jautājumiem, kas tev interesē vai ir tev svarīgi.
- Ja tev ir invaliditāte fizisko vai garīgo spēju ierobežojuma dēļ, tev ir tiesības dzīvot cieņpilnu dzīvi, integrēties sabiedrībā, attīstīt savu personību un baudīt pēc iespējas lielāku neatkarību.
- Tev ir tiesības atpūsties, izklaidēties, spēlēties un piedalīties mākslas un kultūras pasākumos atbilstoši savam vecumam un tādā vidē, kurā tiek ievērotas Tavas tiesības.

Iegūsti savu vīzu:

Aprunājies ar savu skolotāju un piesakies izskaidrot šīs tiesības saviem klases biedriem. Tu vari arī izgatavot plakātu savai skolai, kas citiem palīdzētu izprast labāk šīs Tavas tiesības.

Otrā pietura –
*Tava identitāte,
privātā dzīve un ģimene*

Tava identitāte, privātā dzīve un ģimene

- Tev ir tiesības uz savu vārdu, pilsonību un savas identitātes aizsardzību. Ja tu piederī pie kādas etniskas, reliģiskas vai ar valodu saistītas (lingvistiskas) minoritātes, tev neviens nevar aizliegt ievērot savas kultūras tradīcijas, izvēlēties reliģiju vai izmantot valodu savā kopienā.

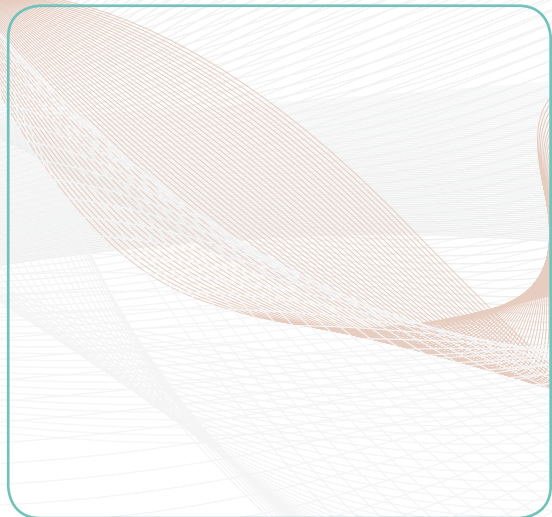
- Tev ir tiesības uz privātuma aizsardzību. Neviens nevar nelikumīgi iejaukties Tavā vai Tavas ģimenes privātajā dzīvē. Tavu māju, korespondenci, godu un reputāciju aizsargā likums.

- Taviem vecākiem ir kopīga atbildība par Tavu audzināšanu un attīstību. Viņiem ir tiesības un pienākums dot tev padomus par to, kā tev būtu jāizmanto savas tiesības un jāievēro pienākumi.
- Tev ir tiesības zināt, kas ir Tavi vecāki, kā arī tiesības, lai Tevi audzinātu Tavi vecāki, ja vien tas nav pretrunā ar Tavām interesēm.
- Tev ir tiesības zināt, kur atrodas Tavi vecāki, un iebraukt citā valstī, lai viņiem pievienotos. Taviem vecākiem ir tādas pašas tiesības.
- Ja Tavi vecāki šķiras, Tev ir tiesības tikt uzklašītam, pieņemot jebkurus lēmumus, kas ietekmē Tavas un vecāku attiecības. Ja Tu tiec šķirts no saviem vecākiem vai viena no viņiem, tev ir tiesības regulāri ar viņiem vai viņu tikties, ja vien tas nav pretrunā ar Tavām interesēm.
- Tava adopcija ir pieļaujama tikai tad, ja tas ir Tavās interesēs.

Iegūsti savu vīzu:

Kas tu esi?

Pievieno savu attēlu šeit

Vārds:

Uzvārds:

Pilsonība:

Tēva vārds:

Mātes vārds:

Adrese:

Ar ko es lepojos?

.....

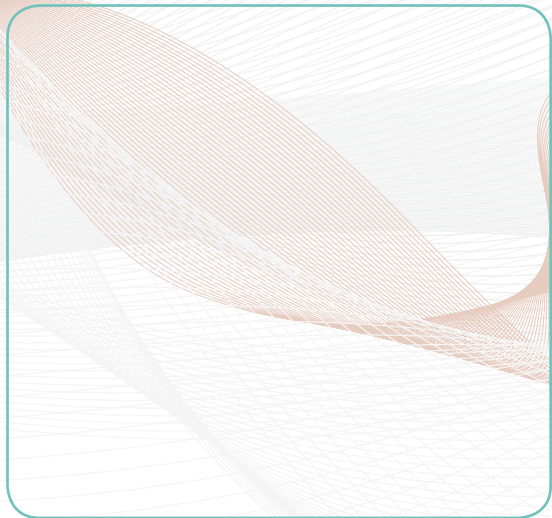
.....

.....

Iegūsti savu vīzu:

Par ko tu varētu kļūt?

Iedomājies sevi 2040. gadā
un uzzīmē sevi šeit

Valodas:

Izglītība:

Profesija:

Hobiji:

Vai esi precējies/-usies?

Vai tev ir bērni?

Esmu ceļojis/-usi uz

.....

.....

.....

.....

Trešā pietura –
Tavas brīvības

Tavas brīvības

- Uzskatu brīvība: tiklīdz tu spēji paust savus uzskatus, tev ir tiesības izteikties par visu, kas uz Tevi attiecas. Tavi uzskati ir jāņem vērā.

- Izteiksmes brīvība: tev ir tiesības brīvi paust savu viedokli un meklēt, saņemt un izplatīt informāciju.

- Domas, apziņas un reliģijas brīvība.
- Biedrošanās brīvība: tev ir tiesības biedroties ar citiem un piedalīties sanāksmēs.

Šīm brīvībām ir ierobežojumi. tev jāievēro citu cilvēku tiesības un brīvības, un tu nedrīksti apdraudēt sabiedrību vai sevi.

Iegūsti savu vīzu:

Izveido sarakstu ar situācijām mājās, skolā vai savā pilsētā vai pašvaldībā, kurās tu gribētu, lai tiktu uzklauss Tavs viedoklis.

1. Mājās

-
-
-

2. Skolā

-
-
-

3. Tavā pilsētā vai pašvaldībā

-
-
-
-

Legūsti savu vīzu:

Internets ir lielisks izgudrojums, ar kura palīdzību var mācīties un dalīties ar informāciju. Tomēr tas var būt arī bīstams. Izspēle tiešsaistes spēli "Pastaiga Wild Web Woods", lai iemācītos, kā aizsargāt sevi internetā. Tā pieejama daudzās valodās.

www.wildwebwoods.org

Ceturtā pietura –
Tu un valsts

Tu un valsts

- Valstij jādara viss, kas nepieciešams, lai tu varētu izmantot savas tiesības un brīvības.
- Valstij ir Tevi jāaizsargā un jānodrošina Tava labklājība. Tai jāpalīdz Taviem vecākiem vai citām personām, kuras par Tevi rūpējas, veidojot iestādes un sniedzot pakalpojumus, lai gādātu par Tavu interešu ievērošanu un labklājību.
- Ja tu nevari dzīvot kopā ar savu ģimeni, valstij Tevi jāaizsargā un tev jāpalīdz. Valstij jārod risinājums, ņemot vērā Tavu pagātni un kultūru, un tev ir tiesības uz regulāru savu dzīves apstākļu izvērtējumu.
- Ja tu esi cietis/-usi no vardarbības, valstij jāsniedz tev atbalsts un jāpalīdz atgriezties normālā dzīvē.

- Tev ir tiesības uz tādu tiesisko attiecību, kas attiecas uz Tevi, taisnīgu noregulējumu. Valstij jānodrošina tāda tiesu sistēma, kurā tiek ievērotas Tavas īpašās tiesības un vajadzības.
- Tevi nedrīkst spīdzināt vai piespiest nežēlīgu un pazemojošu sodu.
- Tevi nedrīkst sodīt ar nāvi vai ieslodzīt uz mūžu.

- Tevi nedrīkst nelikumīgi apcietināt. Ieslodzījumā tevi drīkst turēt tikai, ja jebkuru citu saudzējošāku līdzekļu izmantošana nav iespējama. Tam jābūt pēc iespējas īslaicīgākam un jāņem vērā Tavas vajadzības un vecums. Ieslodzījuma vietā tev jāatrodas atsevišķi no pieaugušiem ieslodzītajiem, un, ja tas nav pretrunā ar Tavām interesēm, tev ir tiesības sazināties ar savu ģimeni.

- Kara laikā valstij jāaizsargā Tevi un jā rūpējas par Tevi. Ja esi jaunāks par 15 gadiem, Tevi nevar iesaukt armijā.

Starptautiskās konvencijas ir starp valstīm noslēgtie līgumi. Šajos līgumos ietverti noteikumi, kas valstīm jāievēro. Šie noteikumi arī mudina valstis veikt pasākumus, kas ir pēc iespējas labvēlīgāki bērniem. Ja Tavas valsts likumdošana ir tev labvēlīgāka nekā kāda valstij saistoša starptautiskā konvencija, tad jāpiemēro nacionālā likumdošana.

Iegūsti savu vīzu:

Iedomājies un apraksti bērniem ideālu valsti.

Tai vajadzētu būt

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

**Vai vari iedomāties, kā Tava valsts
var palīdzēt bērniem:**

- bērniem ar invaliditāti;

- bērniem, kuriem bijis jābēg no savas valsts;

- bērniem, kuri tikuši sisti (fiziski sodīti).

Piektā pietura –
*Tu un starptautiskās
organizācijas*

Tu un starptautiskās organizācijas

Valstis ir nodibinājušas daudzas starptautiskas organizācijas. Dažas, piemēram, Apvienoto Nāciju Organizācija (ANO) un Eiropas Padome, ir izveidotas, lai aizsargātu cilvēktiesības, novērstu konfliktus un veidotu taisnīgāku, plaukstošāku un demokrātiskāku sabiedrību. Šīs organizācijas ir izstrādājušas gandrīz visas starptautiskās konvencijas. Tās arī veic pasākumus, lai nodrošinātu, ka valstis ievēro konvencijās nostiprinātās tiesības.

Bērnu tiesību komiteja uzrauga Apvienoto Nāciju Organizācijas (ANO) Konvencijas par bērna tiesībām īstenošanu. Bērnu tiesību komiteja izskata informāciju, ko tai iesniegusi valsts, kā arī uzklausa neatkarīgu cilvēktiesību institūciju (bērnu tiesību komisāru, tiesībsargu u.c.), nevalstisko organizāciju (piemēram, nacionālo labdarības organizāciju) un bērnu un jauniešu viedokli, lai izvērtētu to, cik labi valsts izpilda konvencijas prasības.

Pēc visas šīs informācijas izvērtēšanas Bērnu tiesību komiteja par attiecīgo valsti izstrādā dokumentu “noslēguma apsvērumus”. Šajā dokumentā Komiteja sniedz izvērtējumu par valsts panākumiem Konvencijas

īstenošanā, norāda jomas, kas Komitejai raisa bažas, un sniedz ieteikumus, lai uzlabotu bērnu stāvokli.

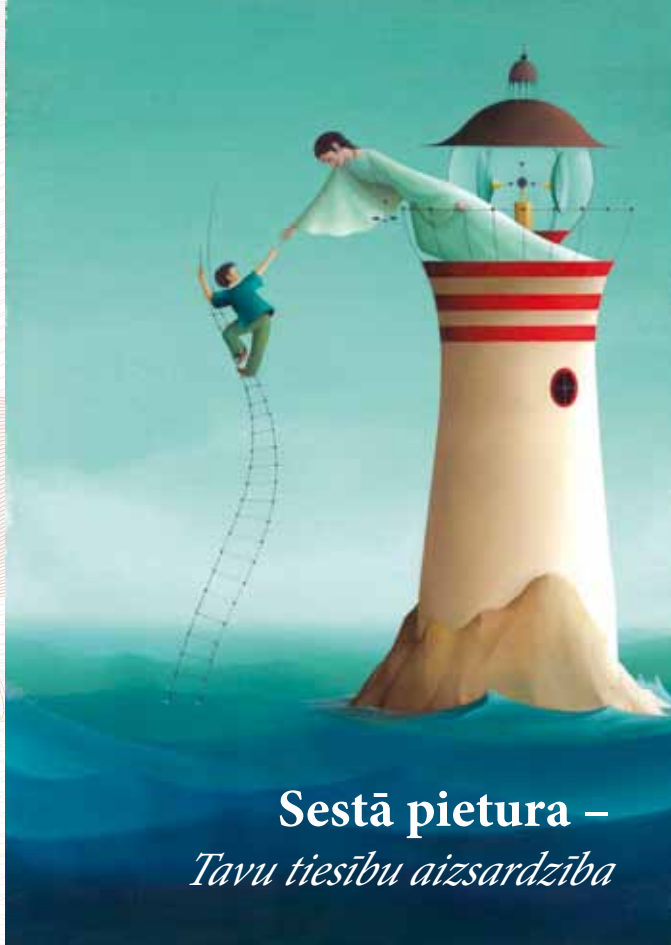
Bērni var arī iesniegt sūdzību Eiropas Cilvēktiesību tiesā. Piemēram, vienā šādā lietā Tiesa ir atzinusi, ka valsts ir pārkāpusi Konvenciju, jo tā neaizsargāja bērnus no miesassodiem ieslodzījuma vietās, skolās un mājās. Kādā citā tiesas lietā valsts tika atzīta par vainīgu, ka nebija pietiekami rūpējiesies par patstāvīgi bez vecāku pavadības ceļojošas meitenes aizsardzību.

Ir arī tādas starptautiskas organizācijas, kuras nav izveidojušas valstis, bet gan labdarības organizācijas. Tām ir būtiska nozīme valstu valdību pamācīšanā un pārliecināšanā, lai veicinātu bērnu tiesību aizsardzību.

Iegūsti savu vīzu:

Meklē internetā un pārbaudi:

1. Bērnu tiesību komitejas noslēguma apsvērumus par savu valsti vari atrast: www.lm.gov.lv/text/1318;
www2.ohchr.org/english/bodies/crc/
.....
2. Par to, ko Eiropas Padome dara bērnu tiesību aizsardzības nodrošināšanai, vari uzzināt šajā mājas lapā:
www.coe.int/children
.....
3. Tu vari atrast daudzus interesantus video un audio materiālus par bērnu tiesībām ANO Bērnu fonda (Unicef) mājas lapā „MAGIC”: www.unicef.org/magic
.....
4. Bērnu tiesību informācijas tīkla mājas lapā tu vari atrast neticami daudz valsts iestāžu, labdarības organizāciju un dažādu starptautisku organizāciju sagatavotus informatīvos materiālus: www.crin.org
.....

Sestā pietura –
Tavu tiesību aizsardzība

Kas notiek, ja Tavas tiesības netiek ievērotas?

Dažu tiesību īstenošanu var ierobežot kādu svarīgu iemeslu dēļ, piemēram, lai aizsargātu Tevi no nopietna apdraudējuma vai saistībā ar Tavu vecumu vai brieduma pakāpi. Dažas tiesības, piemēram, tiesības uz dzīvību, izglītību, veselības aizsardzību un aizsardzību no vardarbības vai ekspluatācijas, neviens nevar ierobežot jebkādos apstākļos, to nevar pat vecāki vai skolotāji. Ja tu uzskati, ka Tavas tiesības ir pārkāptas, tu vari:

- runāt ar uzticības personām: saviem vecākiem, skolotājiem, ārstu, draugiem, sociālo darbinieku vai citām personām, kuras par Tevi rūpējas;
- zvanīt uzticības tālrunim, kas paredzēt bērniem, kuri cietuši no vardarbības, lai runātu ar speciālistu, kurš Tevi uzklausi un varēs tev dot padomu, kā tev šajā situācijā vislabāk rīkoties;
- doties uz policiju, iesniegt sūdzību un lūgt nodrošināt Tavu aizskarto tiesību aizsardzību;
- sazināties ar bērnu tiesībsargu vai nevalstisku organizāciju, kas nodarbojas ar bērnu tiesību aizsardzības pasākumu īstenošanu;
- atsevišķos gadījumos tu arī vari vērsties ar sūdzību Eiropas Cilvēktiesību tiesā.

Iegūsti savu vīzu:

Pieraksti to personu un organizāciju telefona numurus, pie kuriem tu nepieciešamības gadījumā vari vērsties pēc palīdzības.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

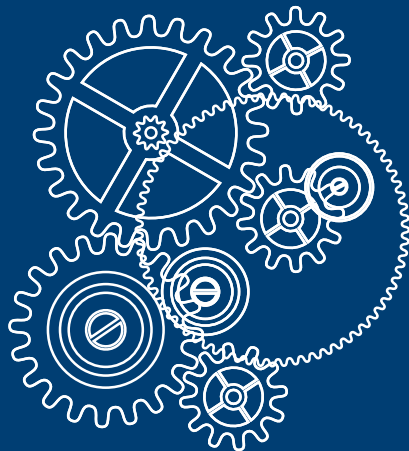
.....

.....

.....

.....

Eiropas Padome

Apsveicam!

Apsveicam!

Tev ir visas vīzas, kas nepieciešamas, lai labāk aizsargātu savas tiesības.

Esam pārliecināti, ka tev patika šis ceļojums, kurā tev bija dota iespēja uzzināt jaunas lietas par savām tiesībām. Ir svarīgi, lai tu dalītos iegūtajās zināšanās gan ar pieaugušajiem, kurus tu pazīsti, gan ar citiem bērniem. Tev noteikti ir daudz ierosinājumu par to, ko varētu darīt, lai uzlabotu daudziem bērniem dzīvi. Ceram, ka tu vēlēsies darīt visu iespējamo, ko vien tu varētu izdarīt, lai Tavas idejas varētu īstenoties!

Novēlam interesantus un piedzīvojumiem bagātus turpmākos ceļojumus!

Vai vēlies pastāstīt Eiropas Padomei par savām pārdomām?

To tu vari izdarīt:

- nosūtot savu e-pasta vēstuli elektroniski uz e-pasta adresi: **children@coe.int**
- nosūtot vēstuli vai zīmējumu uz šādu adresi: **Programma "Building a Europe for and with children" Council of Europe F-67075 Strasbourg Cedex, France**

Neaizmirsti uzrakstīt savu vārdu, valsti un vecumu! Dažas no vēstulēm un zīmējumiem mēs publicēsim mūsu mājas lapā.

**Manu draugu un ģimenes
foto galerija**

COUNCIL
OF EUROPE

CONSEIL
DE L'EUROPE

www.coe.int